

O Božím pozvání, ať už nejsme otroci

j+s 23. 5. 2021

svatodušní neděle, bohoslužby s večeří Páně

Pochválen buď Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, který nás v Kristu obdařil vším duchovním požehnáním nebeských darů; ve své lásce nás předem určil, abychom rozhodnutím jeho dobroty byli skrze Ježíše Krista přijati za syny a dcery. V něm jsme vykoupeni jeho obětí a naše hříchy jsou nám odpuštěny pro přebohatou milost. (podle Ef 1)

Milý Bože,

jsou dny, kdy se nám nedaří a někdy prožíváme trápení, které je těžké unést. A jsou lidi, se kterými si moc nerozumíme, a je těžké to napravit. A tak spoléháme na tvou pomoc a děkujeme ti za ni. Prosíme, odpusť nám, že někdy poztrácíme kus důvěry v tebe. Buď nám nablízku, potřebujeme to. Společně prosíme: Pane, smiluj se, amen.

Skutky 2,1-8.12-13: Když nastal den letnic, byli všichni shromážděni na jednom místě. Náhle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký víchř, a naplnil celý dům, kde byli. A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden; všichni byli naplněni Duchem svatým a začali ve vytržení mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat. V Jeruzalémě byli zbožní židé ze všech národů na světě, a když se ozval ten zvuk, sešlo se jich mnoho a užasli, protože každý z nich je slyšel mluvit svou vlastní řečí. Byli ohromeni a divili se: „Což nejsou všichni, kteří tu mluví, z Galileje? Jak to, že je slyšíme každý ve své rodné řeči?“

Římanům 8,15-16: Nepřijali jste přece Ducha otroctví, abyste opět propadli strachu, nýbrž přijali jste Ducha synovství, v němž voláme: Abba, Otče! Tak Boží Duch dosvědčuje našemu duchu, že jsme Boží děti.

I. Jak Bůh oslovuje

„Tak aby vám bylo jasno: toho, koho jste ukřižovali, učinil Bůh Pánem a Mesiášem!“ řekl apoštol Petr v kázání. Říká se tomu v církvi evangelium – tomu, že to tak Bůh udělal. A plyne z toho cosi důležitého: když se totiž řekne „bůh“, člověk si představí ledacos: Tak už si nepředstavujte ledacos, povídá Petr, a rozpomeňte se na Ježíše a budete na správné stopě.

„Nebudeš mít šéfu jiných přede mnou,“ pravilo dávné přikázání. Jiné šéfy zpravidla člověk má (a žádná velká radost z toho), ale důležité je vyhradit jim správné místo a pořadí, to jest až za Ježíšem. Rádi by tenhle svět, kam až dosáhnou, řídili jako rodinnou firmu nebo pracovní tábor nebo jako džungli s právem silnějšího nebo ještě jinak, ale do role toho, kdo by vás mohl vytrhnout ze spárů zla, do té nikdy nedorostou, a tu právě zvládne jen Ježíš – ten, kterého jste v konkurzu na šéfa předčasně odepsali, řekl Petr. Bůh to prostě vidí jinak než vy a učinil Ježíše pánem a zachráncem.

Už tedy trochu víme, jaký Bůh je. Jako Ježíš. Tomu se zase říká zjevení (neboli že Bůh odkryl, co nebylo zjevné – oni by na to jinak lidi nepřišli). Což je všechno moc hezké, ale proč nám to tu povídají a co s tím máme společného? Společného s tím máme jen tolik, kolik Bohu dovolíme, tedy vcelku nic, dokud nám nedojde, že je to vlastně hodně dobrá nabídka, mít nablízku šéfa, který je zároveň zachránce. Ne každý si té nabídky všimne a ne každý, kdo si jí všiml, si jí taky považuje. Aby nás to vůbec trklo a nadchlo a lákalo a vedlo, tomu se říká v církevní mluvě Duch svatý. Tedy že vás Bůh oslovil a pozval.

A přesně o tom je ten příběh, který jsme nakousli a který tradičně patří k dnešní neděli. Nepředstavujte si šéfa, z nějž jde strach, nepředstavujte si šéfa, u nějž nikdy nevíte, na jaké jeho vrtochy zase doplatíte, je to jinak: šéfem učinil Bůh Ježíše, kterého vy jste z konkurzu na pány světa z různých důvodů vyloučili (ty důvody může mít každý člověk trochu jiné). Tak na něj zaměřte svou životní pozornost, protože se vám stane nikoli diktátorem, ale štítem a slávou a záchranou. Zhruba tohle Petr řekl a oni mu kupodivu uvěřili, což měl na svědomí zmíněný Duch svatý neboli Bůh sám.

II. Duch otroctví, anebo synovství

Komunisti kdysi do posudků psávali, že je někdo nábožensky založený, čímž o tom člověku sice nesdělili nic, čemu by se dalo rozumět, zato o sobě ano: trpěli pocitem, že člověk musí být přece nějak založený, a protože si s tím dál nevěděli rady, vycpali to požadavkem na věrnost tomu, kdo zrovna vládne, a jeho výrokům – přičemž ty výroky nebývaly zrovna originální, a tak se o to víc hemžily rituálními slogany o tom, čemu budeme věrni a s kým budeme na věčné časy a nikdy jinak a jaké závěry splníme na tisíc procent a kdo je náš nepřítel, s nímž si to vyřídíme, a tak podobně až do omrzení.

Hodně toho, obávám se, odkoukali od církve, taky se to v jejich dějinách najde – o co míň důvěry k Bohu, o to víc zbožných pentlí okolo. A přitom biblické texty nabízejí, jak to všechno pojmout líp. Pro potřeby našeho století bych to zkusil přeříkat třeba takhle: Bůh učinil pánem a zachráncem zrovna toho, koho lidi ukřižovali. To si historicky spojujeme s dávnými lidmi, kteří to vyvedli, protože jsme u toho tehdy nebyli. K Ježíšovi se pak upnuly naděje mnoha následujících generací, jenže to tu na žádné Boží království pořád moc nevypadá a z toho vzešel zklamaný nezáměr, že takhle to fungovat nebude (a zbožné pentle to nezachrání). A přesně tady už to Petrovo kázání míří na nás: je to něco jako konkurz na zachránce, z něž jsme teď pro změnu my Ježíše vyřadili, jenže Bůh to vidí jinak.

V tom prastarém příběhu o apoštolech lidi najednou žasli: Jak to přijde, že je slyším mluvit slovy, kterým rozumím a zcela osobně se mě týkají? (To je to, čemu se říká vliv Ducha svatého.) Apoštol k tomu v jednom dopisu píše: to proto, že jste nepřijali ducha strachu (a poddanství a beznaděje), nýbrž ducha dítěte, které Bůh má rád.

V tom starém příběhu se vypráví, co tam bylo lidí a jak z toho byli celí pryč. Teď ale mluvíme o jednom každém z nás – a co se týče lidí kolem vás, zkuste jim ten život milovaných Božích dětí (bez velkého strachu a beznaděje) nabídnout s patřičnou vstřícností, tolerancí a laskavostí, jen tak obyčejně, bez těch pentlí, zato tak, aby tomu mohli rozumět „ve své rodné řeči“. Jestli to přijmou, to už není na vás, ale věřím, že když na vás uvidí, že se v té lásce žít dá, zbytečné to nebude.

Myslíme, Bože, na lidi, kteří se topí ve starostech a udolává je každodenní provoz,
myslíme na lidi, kteří mají spory s druhými a nenacházejí cestu ke smíření,
myslíme na lidi, kteří zažili zklamání a obávají se dalšího,
myslíme na lidi, kteří nemají nouzi, ale ke spokojenosti mají daleko,
myslíme na lidi nemocné, unavené, osamělé, nešťastné,
myslíme na přírodu, se kterou lidstvo zachází bez respektu a bez lásky a pak se jí musí obávat,
myslíme na lidi, kterým pořád hrozí bezpráví, hlad, válka.
Za celý náš svět se modlíme Ježíšovými slovy: Otče náš, který jsi v nebesích, posvěť se jméno tvé. Přijď království tvé. Buď vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej nám dnes. A odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům. A neuveď nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.
Neboť tvé je království i moc i sláva, navěky. Amen.

Jako posláni pošlyšte úryvek z dopisu Galatským:

Nepřijali jste ducha otroctví, nýbrž ducha Božích milovaných dětí. A vězte, že ovocem Božího Ducha je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání.
Jsme-li živi Božím Duchem, dejme se jím také vést. (Galatským 5)

Láska, radost a pokoj ať vás provázejí ve všem, co prožíváte, trpělivost, laskavost a dobrota ať je patrná ze všeho, co děláte, věrnost, tichost a sebeovládání ať vám otevrou oči a srdce, abyste svůj život a svět, do něž jsme se narodili, vnímali jako nádherný Boží dar. Vždyť váš život je v rukou toho, jenž vás přijal za milované děti.
Amen.